

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍ ADVOKÁTKY

LAILY MEDINA

přednesené dne 16. prosince 2021¹

Věc C-533/20

Upfield Hungary Kft.

proti

Somogy Megyei Kormányhivatal

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Kúria (Nejvyšší soud, Maďarsko)]

„Řízení o předběžné otázce – Ochrana spotřebitelů – Nařízení (EU) č. 1169/2011 – Poskytování informací o potravinách spotřebitelům – Povinné údaje – Seznam složek – Specifický název – Nařízení (ES) č. 1925/2006 – Přidávání vitaminů do potravin – Povinnost uvádět obecný název vitaminů a formy vitaminů“

I. Úvod

1. Tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu nařízení (EU) č. 1169/2011², které stanoví obecná pravidla týkající se poskytování informací o potravinách spotřebitelům, ve spojení s nařízením (ES) č. 1925/2006³, které se týká přidávání vitaminů, minerálních látek a dalších látek do potravin.

2. Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společností Upfield Hungary Kft. (dále jen „Upfield“) a Somogy Megyei Kormányhivatal (správní úřad v župě Somogy, Maďarsko) týkajícího se rozhodnutí, kterým uvedený orgán nařídil společnosti Upfield, aby změnila označení potravinového výrobku obsahujícího přidané vitaminy uváděného na trh v Maďarsku.

¹ – Původní jazyk: angličtina.

² – Nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 25. října 2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a o zrušení směrnice Komise 87/250/EHS, směrnice Rady 90/496/EHS, směrnice Komise 1999/10/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES, směrnice Komise 2002/67/ES a 2008/5/ES a nařízení Komise (ES) č. 608/2004 (Úř. věst. 2011, L 304, s. 18).

³ – Nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 20. prosince 2006 o přidávání vitaminů a minerálních látek a některých dalších látek do potravin (Úř. věst. 2006, L 404, s. 26).

II. Právní rámec

A. Unijní právo

1. Nařízení č. 1169/2011

3. Nařízení č. 1169/2011 stanoví základ pro zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitelů v souvislosti s informacemi o potravinách s přihlédnutím k rozdílům ve vnímání spotřebitelů a jejich informačních potřebách při současném zajištění plynulého fungování vnitřního trhu.

4. Článek 2 odst. 2 písm. f), h), n), o) a s) nařízení č. 1169/2011 stanoví, že pro účely uvedeného nařízení se pod pojmy „složka“, „směsná složka“, „zákonný název“, „vžitý název“ a „živiny“ rozumí:

„[...]

f) „složkou“ jakákoli látka nebo produkt, včetně aromat, potravinářských přídatných látek a potravinářských enzymů, a jakákoli součást směsné složky, která je použita při výrobě nebo přípravě potraviny a je v konečném výrobku stále přítomna, i když případně ve změněné formě; za složky se nepovažují rezidua;

[...]

h) „směsnou složkou“ složka, která je sama vyrobena z více než jedné složky;

[...]

n) „zákonným názvem“ název potraviny stanovený v předpisech Unie, které se na ni vztahují, nebo při neexistenci těchto předpisů Unie název uvedený v právních a správních předpisech platných v členském státě, kde se daná potravina prodává konečnému spotřebiteli nebo zařízením společného stravování;

o) „vžitým názvem“ název, který je v členském státě, kde se daná potravina prodává, přijat spotřebiteli jako název potraviny, aniž by potřeboval další vysvětlení;

[...]

s) „živinami“ bílkoviny, sacharidy, tuky, vláknina, sodík, vitamíny a minerální látky uvedené v části A bodě 1 přílohy XIII tohoto nařízení a látky, které náleží do těchto kategorií nebo jsou složkami některé z nich;

[...]“

5. Článek 3 odst. 1, 2 a 4 nařízení č. 1169/2011, nadepsaný „Obecné cíle“, stanoví:

„1. Poskytování informací o potravinách usiluje o vysokou úroveň ochrany zdraví a zájmů spotřebitelů poskytnutím základu, který konečnému spotřebiteli umožní informovaný výběr potravin a jejich bezpečné použití, se zvláštním ohledem na zdravotní, hospodářská, environmentální, sociální a etická hlediska.

2. Cílem právních předpisů o poskytování informací o potravinách je dosáhnout volného pohybu legálně vyráběných a na trh uváděných potravin v Unii, s přihlédnutím, kde je to vhodné, k potřebě ochrany legitimních zájmů výrobců a podporu výroby kvalitních produktů.

[...]

4. Během přípravy, hodnocení a revize právních předpisů o uvádění informací o potravinách jsou vedeny přímo nebo prostřednictvím zastupujících orgánů veřejné, transparentní konzultace s veřejností, včetně zúčastněných subjektů, vyjma případy, kdy to naléhavost záležitosti neumožňuje.“

6. Článek 4 odst. 2 nařízení č. 1169/2011, nadepsaný „Zásady pro povinné informace o potravinách“, stanoví:

„Při posuzování potřeby povinných informací o potravinách a s cílem umožnit spotřebitelům informovaný výběr se přihlíží ke všeobecně rozšířené potřebě určitých informací ze strany většiny spotřebitelů, jimž přikládají značný význam, nebo k jakémukoli obecně uznávanému přínosu pro ně.“

7. Článek 7 odst. 1 a 2 nařízení č. 1169/2011, nadepsaný „Uvádění nezavádějících informací“, stanoví:

„1. Informace o potravinách nesmějí být zavádějící, zejména:

a) pokud jde o charakteristiky potraviny a zvláště o její povahu, totožnost, vlastnosti, složení, [...];

[...]

c) vyvoláváním dojmu, že dotčená potravina má zvláštní charakteristiky, pokud všechny podobné potraviny mají ve skutečnosti stejné charakteristiky, zejména výslovným zdůrazňováním přítomnosti nebo nepřítomnosti určitých složek nebo živin;

[...]

2. Informace o potravine musí být přesné, jasné a spotřebitelům snadno srozumitelné.“

8. Článek 9 odst. 1 uvedeného nařízení, nadepsaný „Seznam povinných údajů“, stanoví:

„V souladu s články 10 až 35 a s výhradou odchylek obsažených v této kapitole se povinně uvádějí tyto údaje:

[...]

b) seznam složek;

[...]

l) výživové údaje.“

9. Článek 17 odst. 1 nařízení č. 1169/2011, nadepsaný „Název potraviny“, stanoví:

„Názvem potraviny je její zákonný název. Pokud takový název neexistuje, je názvem potraviny její vžitý název, a v případě, že neexistuje nebo se nepoužívá, uvede se popisný název dané potraviny.“

10. Článek 18 odst. 1 a 2 uvedeného nařízení, nadepsaný „Seznam složek“, stanoví:

„1. Seznam složek se nadepíše nebo uvede patřičným nadpisem obsahujícím slovo ‚složení‘. Seznam složek obsahuje všechny složky potraviny seřazené sestupně podle hmotnosti, stanovené v okamžiku jejich použití při výrobě potraviny.

2. Složky se označují svým specifickým názvem, popřípadě podle pravidel stanovených v článku 17 a v příloze VI.“

11. Článek 30 odst. 1 a 2 nařízení č. 1169/2011, který se týká obsahu výživových údajů podle čl. 9 odst. 1 písm. l) uvedeného nařízení, stanoví:

„1. Povinné výživové údaje obsahují informace:

a) o energetické hodnotě a

b) o množství tuků, nasycených mastných kyselin, sacharidů, cukrů, bílkovin a soli.

[...]

2. Obsah povinných výživových údajů podle odstavce 1 je možné doplnit o uvedení množství jedné nebo více z těchto živin:

[...]

f) veškeré vitaminy nebo minerální látky uvedené na seznamu v bodě 1 části A přílohy XIII, které jsou přítomné ve významných množstvích vymezených v bodě 2 části A přílohy XIII.“

12. Příloha XIII nařízení č. 1169/2011, nadepsaná „Referenční hodnoty příjmu“, obsahuje část A nadepsanou „Denní referenční hodnoty příjmu vitaminů a minerálních látek (u dospělých osob)“. Její bod 1 vyjmenovává „vitaminy a minerální látky, které mohou být uváděny, a jejich referenční výživové hodnoty“. Mezi tyto vitaminy patří vitamin A a vitamin D.

2. Nařízení č. 1925/2006

13. Nařízení č. 1925/2006 sbližuje právní a správní předpisy členských států, které upravují přidávání vitaminů, minerálních látek a některých dalších látek do potravin, za účelem zajištění účinného fungování vnitřního trhu při současném zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitele.

14. Článek 3 odst. 1 uvedeného nařízení, nadepsaný „Požadavky na přidávání vitaminů a minerálních látek“, stanoví:

„Do potravin smějí být při dodržení pravidel stanovených v tomto nařízení přidávány pouze vitaminy nebo minerální látky uvedené v seznamu obsaženém v příloze I ve formách uvedených v seznamu obsaženém příloze II.“

15. Článek 7 odst. 2 a 3 nařízení č. 1925/2006, týkající se „Označování, obchodní úpravy a reklamy“, stanoví:

„2. Označování, obchodní úprava a reklama u potravin, do nichž byly přidány vitaminy a minerální látky, nesmějí uvádět v omyl ani klamat spotřebitele ohledně výživové hodnoty potravin, která by mohla být důsledkem přidání těchto živin.

3. Výživové označování výrobků, do kterých byly přidány vitaminy a minerální látky a na něž se vztahuje toto nařízení, je povinné. Poskytované údaje musí obsahovat informace podle čl. 30 odst. 1 nařízení [č. 1169/2011] a celkové množství obsažených vitaminů a minerálních látek v okamžiku jejich přidání do potravin.“

16. Příloha I nařízení č. 1925/2006, která uvádí „vitaminy a minerální látky, které mohou být přidávány do potravin“, zmiňuje zejména „vitamin A“ a „vitamin D“.

17. Příloha II uvedeného nařízení, která uvádí „formy vitaminů a minerálních látek, které mohou být přidávány do potravin“, obsahuje pod názvem „vitamin A“ čtyři formy vitaminů, a sice „retinol“, „retinyl-acetát“, „retinyl-palmitát“ a „β-karoten“. Pod názvem „vitamin D“ obsahuje rovněž dvě formy vitaminů, nazvané „cholecalciferol“ a „ergocalciferol“.

III. Skutkový stav, řízení a předběžná otázka

18. Upfield uvádí v Maďarsku na trh margaríny, včetně výrobku s názvem „Flóra ProActiv“, což je rostlinná pomazánka s 35 % obsahem tuku a přidávanými rostlinnými steroly. Seznam složek uvedeného výrobku obsahuje mimo jiné názvy „vitaminy (A, D)“ označující, že tento výrobek obsahuje přidávané vitaminy A a D.

19. Správní úřad v župě Somogy, který je příslušný v oblasti ochrany spotřebitelů, měl za to, že označení uvedeného výrobku společností Upfield nebylo v souladu s nařízením č. 1169/2011, a přijal rozhodnutí nařizující této společnosti okamžitě ukončit protiprávní jednání. Uvedený správní úřad měl v podstatě za to, že podle nařízení č. 1169/2011 ve spojení s nařízením č. 1925/2006 označování potravin vyžaduje, aby různé složky obsažené v potravinách byly navíc v případě, kdy jsou těmito složkami vitaminy, označeny názvy formy vitaminů, které byly použity při výrobě.

20. Na základě žaloby podané proti uvedenému rozhodnutí soud prvního stupně uvedené rozhodnutí zrušil ze dvou důvodů. Zprvye konstatoval, že nařízení č. 1169/2011 nedefinuje pojem „specifický název“ složek potravin ve smyslu čl. 18 odst. 2 téhož nařízení ani neobsahuje jiná ustanovení v tomto ohledu. Dále uvedl, že nařízení č. 1925/2006 stanoví pravidla týkající se označování, obchodní úpravy a reklamy produktů obsahujících přidávané vitaminy, ale neupravuje názvy složek. Uvedený soud v tomto ohledu dospěl k závěru, že žádné ustanovení nebránilo tomu, aby byly názvy „vitamin A“ a „vitamin D“ uvedeny na seznamu složek výrobku.

21. Maďarský úřad podal proti rozsudku soudu prvního stupně kasační opravný prostředek ke Kúria (Nejvyšší soud, Maďarsko). Ve svém kasačním opravném prostředku tvrdí uvedený úřad jednak to, že nařízení č. 1169/2011 vyžaduje, aby označení potravin uvádělo „specifický název“ každé složky, z níž se potraviny skládají, a dále, že pokud jde o složky, jako jsou vitaminy A a D,

„specifický název“ odpovídá formě vitaminů uvedené v nařízení č. 1925/2006. Tentýž úřad rovněž zdůrazňuje, že formy použité ve složení potravin jsou důležité z důvodů metodologického a technologického měření v rámci analytické kontroly potravin.

22. Kúria (Nejvyšší soud) má za to, že v rámci tohoto řízení je nutno odpovědět na otázku, co je třeba rozumět pod pojmem „specifický název“ pro účely použití čl. 18 odst. 2 nařízení č. 1169/2011, zejména v případě vitaminů přidávaných do potravin. Podle předkládajícího soudu chybějící definice „specifického názvu“ v použitelné právní úpravě vyvolává výkladový problém, který je potvrzen nejednotnou praxí prodejců, správních orgánů a soudů.

23. Za těchto okolností se Kúria (Nejvyšší soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být ustanovení nařízení [č. 1169/2011], konkrétně jeho čl. 18 odst. 2, být vykládána v tom smyslu, že pokud jsou do potravin přidány vitaminy, seznam složek potravin musí kromě údaje o názvu vitaminů obsahovat i údaj o formách vitaminů, které mohou být přidány do potravin?“

24. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla kanceláři Soudního dvora doručena dne 21. října 2020. Chorvatská republika, Maďarsko a Evropská komise předložily písemná vyjádření. V této věci se nekonalo jednání. Zúčastněné strany a vedlejší účastníci však písemně odpověděli na otázky Soudního dvora ze dne 29. června 2021.

IV. Analýza

25. Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda nařízení č. 1169/2011, a zejména jeho čl. 18 odst. 2, musí být vykládány v tom smyslu, že v případě přidání vitaminů do potravin musí seznam složek kromě obecného názvu vitaminů⁴ – například vitamin A a vitamin D – obsahovat i použitou formu vitaminů, tak jak je uvedena v příloze II nařízení č. 1925/2006.

26. Úvodem, v rozsahu, v němž se svou otázkou táže na výklad čl. 18 odst. 2 nařízení č. 1169/2011, který se týká způsobu, jakým mají být označeny složky potravin, vychází předkládající soud z toho, že vitaminy spadají pod pojem „složka“, jak je definován v čl. 2 odst. 2 písm. f) uvedeného nařízení.

27. Nejprve tedy krátce přezkoumám, zda vitaminy spadají pod pojem „složka“ ve smyslu čl. 2 odst. 2 písm. f) nařízení č. 1169/2011. Dále posoudím, zda čl. 18 odst. 2 nařízení č. 1169/2011 musí být vykládán v tom smyslu, že je-li do potravin přidán vitamin, musí seznam složek kromě obecného názvu tohoto vitaminu obsahovat rovněž název formy vitaminu.

A. Vitaminy jakožto složky ve smyslu čl. 2 odst. 2 písm. f) nařízení č. 1169/2011

28. Podle čl. 2 odst. 2 písm. f) nařízení č. 1169/2011 se „složkou“ rozumí v podstatě jakákoli látka nebo produkt a jakákoli součást směsné složky, která je použita při výrobě nebo přípravě potravin a je v konečném výrobku stále přítomna. Naproti tomu podle čl. 2 odst. 2 písm. s) nařízení se „živinami“ rozumí bílkoviny, sacharidy, tuky, vláknina, sodík, vitamíny a minerální látky uvedené v části A bodě 1 přílohy XIII tohoto nařízení, jakož i látky, které náleží do některé z těchto kategorií.

⁴ – V případě, kdy použitelné právní předpisy neobsahují přesný název, bude pojem „obecný název“ používán v tomto stanovisku pro označení názvu vitaminů v jejich obecné podobě.

29. Z toho vyplývá, že i když jsou vitaminy nařízením č. 1169/2011 výslovně definovány jako živiny, otázkou zůstává, zda mohou být rovněž považovány za složky ve smyslu téhož nařízení.

30. V tomto ohledu uvádím, že Soudní dvůr již vyložil pojem „složka“ v oblasti unijních právních předpisů týkajících se informací o potravinách. Ve věci Bablok a další⁵ Soudní dvůr rozhodl, že kvalifikaci „složky“ ve smyslu čl. 6 odst. 4 písm. a) směrnice 2000/13/ES⁶ je nutno použít u pylu obsaženého v doplňcích stravy z pylu, „jelikož [byl] do nich vpraven v průběhu jejich výroby či přípravy“. Kritérium použité Soudním dvorem k určení, zda látka může být považována za „složku“ potraviny, se tedy opíralo o druhý bod čl. 6 odst. 4 písm. a) směrnice 2000/13, který se týkal použití této látky při výrobě nebo přípravě potraviny.

31. Definice pojmu „složka“ uvedená v čl. 6 odst. 4 písm. a) směrnice 2000/13 byla až na určité dodatky totožná s definicí „složky“ uvedenou v čl. 2 odst. 2 písm. f) nařízení č. 1169/2011, které nahradilo prvně uvedenou směrnici. Stejný výkladový přístup by se tedy podle mého názoru měl použít v projednávané věci⁷.

32. Jak ve svém vyjádření vysvětluje Komise, živina může být použita při výrobě potraviny a zároveň může být přítomna v konečném výrobku. Tak je tomu především v případě, kdy látky použité při přípravě potravin jsou čistými nebo téměř čistými živinami, jako jsou cukry, soli nebo dokonce vitaminy, které by tak mohly spadat pod pojem „složka“ ve smyslu nařízení č. 1169/2011.

33. Zvláštnost výrobků dotčených v projednávané věci, kterými jsou potraviny s přidanými vitaminy, totiž spočívá v tom, že vitaminy jsou jako samostatné látky přidávány v průběhu procesu výroby potravin za účelem jejich obohacení a posílení jejich výživových vlastností⁸. To platí tím spíše pro doplňky stravy, které jsou podle směrnice 2002/46/ES⁹ potravinami, které jsou v podstatě koncentrovanými zdroji živin, a to samostatně nebo v kombinaci. Uvedená směrnice stanoví, že pouze vitaminy a minerální látky uvedené v její příloze I mohou být „používány pro výrobu doplňků stravy“¹⁰, což dokládá, že tyto dva druhy látek spadají pod pojem složka, tak jak jej vykládá Soudní dvůr.

34. Z toho vyplývá, že oblast působnosti pojmů „složka“ a „živiny“, jak jsou definovány v čl. 2 odst. 2 písm. f) a s) nařízení č. 1169/2011, se vzájemně nevylučuje.

35. Poznamenávám, že pouze čl. 7 odst. 1 písm. c) nařízení č. 1169/2011 patrně rozlišuje mezi složkami na jedné straně a živinami na straně druhé tím, že uvádí, že informace o potravinách nesmí být zavádějící „zejména výslovným zdůrazňováním přítomnosti nebo nepřítomnosti určitých složek nebo živin“¹¹. Toto rozlišení lze však vysvětlit tak, že nikoliv všechny složky jsou živinami, přičemž první z těchto dvou skupin je širší než ta druhá, což nevylučuje, že živiny jsou v některých případech složkami.

⁵ – Rozsudek ze dne 6. září 2011 (C-442/09, EU:C:2011:541, bod 74).

⁶ – Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 20. března 2000 o sbližování právních předpisů členských států týkajících se označování potravin, jejich obchodní úpravy a související reklamy (Úř. věst. 2000, L 109, s. 29; Zvl. vyd. 15/05, s. 75).

⁷ – Viz rovněž čl. 18 odst. 1 nařízení č. 1169/2011, který uvádí, že seznam složek „obsahuje všechny složky potraviny seřazené sestupně podle hmotnosti, stanovené v okamžiku jejich použití při výrobě potraviny“ (kurzivou zvýraznila autorka stanoviska).

⁸ – V tomto smyslu viz čl. 3 odst. 2 nařízení č. 1925/2006.

⁹ – Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 10. června 2002 o sbližování právních předpisů členských států týkajících se doplňků stravy (Úř. věst. 2002, L 183, s. 51; Zvl. vyd. 13/29, s. 490). Viz zejména její čl. 2 písm. a).

¹⁰ – Článek 4 směrnice 2002/46. Kurzivou zvýraznila autorka stanoviska.

¹¹ – Kurzivou zvýraznila autorka stanoviska.

36. Pokud je totiž živina, jako je vitamin, rovněž složkou potravin, její označení jakožto živiny i složky uvedené na etiketě výrobku poskytuje spotřebitelům různé informace. Seznam složek informuje spotřebitele o přítomnosti vitaminu v konečné potravíně, zatímco výživové údaje umožňují spotřebiteli pochopit konkrétní obsah vitaminů v potravíně v závislosti na referenční hodnotě.

37. S ohledem na výše uvedené musím dospět k závěru, že i když živiny nejsou složkami vždy, může tomu tak být v případě, že jsou používány při výrobě nebo přípravě potravin. Je tedy třeba provést posouzení případ od případu. Za takových okolností, jako jsou okolnosti projednávané věci, které se týkají potravin s přidanými vitaminy, je třeba tyto vitaminy považovat za složky ve smyslu čl. 2 odst. 2 písm. f) nařízení č. 1169/2011.

B. Formy vitaminů jako povinný prvek seznamu složek

38. Kúria (Nejvyšší soud) se táže Soudního dvora na výklad čl. 18 odst. 2 nařízení č. 1169/2011. Konkrétně se táže, zda pojem „specifický název“ použitý v uvedeném ustanovení musí být v případě přidaného vitaminu použitého jako složky potravin chápán tak, že označuje pouze obecný název tohoto vitaminu, nebo spojení jeho obecného názvu a formy, jak je uvedena v příloze II nařízení č. 1925/2006.

39. Nejprve musím připomenout hermeneutické prostředky, které je třeba použít při výkladu ustanovení unijního práva. Podle ustálené judikatury je třeba vzít v úvahu nejen znění takového ustanovení, ale i jeho kontext a cíle sledované právní úpravou, jejíž je součástí¹². V projednávané věci mě doslovný, kontextuální a teleologický výklad nařízení č. 1169/2011 vede k závěru, že v případě potravin s přidanými vitaminy nemusí být odkaz na formu vitaminů definovanou nařízením č. 1925/2006 uveden v seznamu složek společně s obecným názvem vitaminu.

1. Doslovný výklad

40. Otázka položená předkládajícím soudem vyžaduje zohlednit nejen znění ustanovení nařízení č. 1169/2011, ale rovněž nařízení č. 1925/2006, které ve svých přílohách I a II uvádí obecné názvy vitaminů, které mohou být přidávány do potravin, a konkrétní formy, které mohou být použity jako zdroj těchto vitaminů.

41. Článek 18 odst. 2 nařízení č. 1169/2011 uvádí, že složky se v seznamu složek označují svým „specifickým názvem“ v souladu s pravidly stanovenými v článku 17 uvedeného nařízení¹³. Článek 17 odst. 1 nařízení č. 1169/2011, který se na složky použije obdobně, v podstatě stanoví, že názvem složky potravin je její „zákonný název“, nebo pokud takový název neexistuje, její „vžitý název“. Zůstává tedy otázkou, zda formy vitaminů uvedené v příloze II nařízení č. 1925/2006 představují „zákonný“, nebo „vžitý“ název takového vitaminu.

42. Článek 17 odst. 1 nařízení č. 1169/2011 neobsahuje žádnou doslovnou definici těchto dvou kategorií názvů. Toto ustanovení se přitom vztahuje na definice použitelné podle čl. 2 odst. 2 písm. n) a o) uvedeného nařízení, které stanoví význam výrazů „zákonný název“ a „vžitý název“.

¹² – Rozsudek ze dne 16. listopadu 2016, Hemming a další (C-316/15, EU:C:2016:879, bod 27 a citovaná judikatura).

¹³ – Článek 18 odst. 2 nařízení č. 1169/2011 odkazuje rovněž na přílohu VI téhož nařízení. Uvedená příloha však není pro projednávanou věc relevantní.

I když obě definice v tomto článku odkazují na relevantní názvy potravin, je třeba je chápat tak, že se vztahují rovněž na názvy významné pro složky, vykládané ve světle čl. 17 odst. 1 a čl. 18 odst. 2 nařízení č. 1169/2011.

a) Formy vitaminů jako zákonný název vitaminů

43. Podle čl. 2 odst. 2 písm. n) nařízení č. 1169/2011, který se použije na složky obdobně, představuje pojem „zákonný název“ v podstatě název stanovený v unijních předpisech, které se na ně vztahují. Pouze při neexistenci těchto předpisů se jedná o název uvedený v právních a správních předpisech platných v členském státě, kde se daná potravinu prodává konečnému spotřebiteli.

44. Skutečnost, že příloha II nařízení č. 1925/2006 obsahuje seznam forem vitaminů, které mohou být přidány do potravin, zřejmě potvrzuje tezi, podle níž tyto formy představují název stanovený pro tyto vitaminy v unijních právních předpisech, a tudíž jejich zákonný název. Takový výklad však podle mého názoru nevyplývá ze znění nařízení č. 1925/2006.

45. Nařízení č. 1925/2006 podle svého článku 1 sblížuje právní předpisy členských států, které upravují přidávání vitaminů, minerálních látek a dalších látek do potravin. Konkrétně článek 7 uvedeného nařízení definuje pravidla týkající se označování, obchodní úpravy a související reklamy potravin, do nichž byly přidány vitaminy a minerální látky. Tento článek však neupravuje názvy složek, což spadá výlučně do působnosti nařízení č. 1169/2011¹⁴.

46. Podotýkám, že projednávaná věc se liší od věci Tesco Stores ČR (C-881/19), jež probíhá před Soudním dvorem. Posledně uvedená věc se týká použití názvu směsné složky při označování potravin podle nařízení č. 1169/2011 ve formě konkrétně definované směrnici 2000/36/ES o čokoládových výrobcích¹⁵. Ve svém nedávném stanovisku¹⁶ dospěl generální advokát E. Tančev k závěru, že směsná složka obsažená v dotčeném potravinářském výrobku má zákonný název ve smyslu čl. 2 odst. 2 písm. n) nařízení č. 1169/2011. K tomuto závěru správně poznamenává, že článek 3 směrnice 2000/36 výslovně vyžaduje, aby při použití nařízení č. 1169/2011¹⁷ byly „prodejní názvy [výrobků] uvedené v příloze I [nařízení] [...] při obchodování s nimi použity pro jejich pojmenování“. Podle E. Tančeva musí být tedy tento název uveden v povinném seznamu složek.

47. Naproti tomu, jak uznala Komise v rámci tohoto řízení, ani nařízení č. 1925/2006, ani nařízení č. 1169/2011 nestanoví, že názvy uvedené v přílohách I a II prvního z těchto nařízení musí být chápány jako požadavek na označování výrobků s přidávanými vitaminy a minerálními látkami. Z doslovného hlediska tedy nemohou být považovány za zákonný název vitaminů přidávaných do potravin.

¹⁴ – Viz čl. 1 odst. 3 nařízení č. 1169/2011.

¹⁵ – Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 23. června 2000 o kakaových a čokoládových výrobcích určených k lidské spotřebě (Úř. věst. 2000, L 197, s. 19; Zvl. vyd. 13/25, s. 431).

¹⁶ – Stanovisko generálního advokáta E. Tančeva ve věci Tesco Stores ČR (C-881/19, EU:C:2021:830, body 51, 52 a 54).

¹⁷ – Odkaz na směrnici Rady 79/112/EHS ze dne 18. prosince 1978 o sblížování právních předpisů členských států týkajících se označování potravin určených k prodeji konečnému spotřebiteli, jejich obchodní úpravy a související reklamy (Úř. věst. 1979, L 33, s. 1) uvedený v článku 3 směrnice 2000/36 je nyní třeba chápat jako odkaz na nařízení č. 1169/2011.

b) Obecná forma vitaminů jakožto jejich vžitý název

48. Pokud jde o podpůrný pojem „vžitý název“, jak je uveden v čl. 2 odst. 2 písm. o) nařízení č. 1169/2011, který se použije obdobně i na složky, jde o název, který je v členském státě, kde se daná potrava prodává, přijat spotřebiteli jako název potravy, aniž by potřeboval další vysvětlení.

49. Obecný název vitaminu, jako je „vitamin A“ nebo „vitamin D“, odpovídá lépe definici vžitého názvu než definici formy vitaminu, jelikož obecný název vitaminu je běžným označením této látky. Nikdo ze zúčastněných tuto otázku před Soudním dvorem nezpochybňuje.

50. Bylo by však možné tvrdit, že pokud je forma vitaminů názvem, který je spotřebitelům rozpoznatelný, měla by být považována za jeho vžitý název, a měla by tedy být uvedena na seznamu složek předmětného výrobku. Spotřebitelé však běžně nerozpoznají chemické formy uvedené v příloze II nařízení č. 1925/2006, jako jsou „retinol“, „retinyl-acetát“, „retinyl-palmitát“ a „β-karoten“ na straně jedné a „cholecalciferol“ a „ergocalciferol“ na straně druhé jakožto názvy vitaminů A a D. V důsledku toho, i když obecně platí, že individuální zkoumání by nikdy nemělo být vyloučeno, nepředstavují formy vitaminů uvedené v příloze II nařízení č. 1925/2006 vžitý název těchto vitaminů. Rovněž neexistují důvody, abychom měli za to, že spojení obecného názvu dotčeného přidaného vitaminu s jeho odpovídající formou představuje tento vžitý název.

51. S ohledem na výše uvedené úvahy mě doslovný výklad relevantních ustanovení nařízení č. 1169/2011 a č. 1925/2006 vede k závěru, že obecný název vitaminu představuje jeho vžitý název, a tudíž jeho „specifický název“ ve smyslu čl. 18 odst. 2 prvně uvedeného nařízení.

2. Kontextuální výklad

52. Doslovný výklad ustanovení unijního práva, který je založen pouze na jeho znění, může být přehodnocen poté, co bylo toto ustanovení dáno do souvislostí a vyloženo s ohledem na všechna ustanovení unijního práva¹⁸. V projednávané věci musí Soudní dvůr rozhodnout, zda je doslovný výklad čl. 18 odst. 2 nařízení č. 1169/2011, tak jak byl navržen v předchozích bodech tohoto stanoviska, podpořen z hlediska systematické soudržnosti, pokud uvedené ustanovení dáme do souvislosti s dalšími relevantními články téhož nařízení. Soudní dvůr pak musí zkoumat, zda je navrhovaný doslovný výklad nařízení č. 1169/2011 potvrzen rovněž ve vztahu k jiným relevantním unijním právním normám v oblasti potravinového práva.

a) Systematická soudržnost: seznam složek a výživové údaje

53. Je třeba uvést, že současně se seznamem složek, který je podle čl. 9 odst. 1 nařízení č. 1169/2011 povinný zejména při obchodní úpravě potravy, vyžaduje totéž ustanovení uvedení výživových údajů. Jak již bylo uvedeno, oba tyto údaje sledují odlišné cíle a poskytují spotřebitelům rozdílné informace. Zatímco seznam složek obsahuje informace o složení potravy¹⁹, výživové údaje upřesňují energetickou hodnotu této potravy a přítomnost určitých živin, které jsou důležité pro veřejné zdraví²⁰.

¹⁸ – Rozsudek ze dne 6. října 1982, Cilfit a další (283/81, EU:C:1982:335, bod 20).

¹⁹ – Článek 18 odst. 1 nařízení č. 1169/2011.

²⁰ – Bod 36 odůvodnění nařízení č. 1169/2011.

54. Výživové údaje musí konkrétně obsahovat informace o energetické hodnotě a množství živin, jako jsou tuk, nasycené mastné kyseliny, sacharidy, cukry, bílkoviny a soli²¹. Ostatní živiny uvedené v části A bodě 1 přílohy XIII nařízení č. 1169/2011, jako jsou vitaminy, mohou být ve výživových údajích uvedeny dobrovolně²². Tento seznam přitom odkazuje na obecné názvy vitaminů, a nikoli na jejich formu.

55. V první části své analýzy jsem dospěla k závěru, že pokud jde o potraviny s přidanými vitaminy, lze mít za to, že tyto vitaminy spadají pod pojem „složka“ i pod pojem „živiny“, jak ho stanoví čl. 2 odst. 2 písm. f) a s) nařízení č. 1169/2011. Nyní dodávám, že podle mého názoru neexistuje žádný systematický argument, který by naznačoval záměr unijního normotvůrce podřídit označení vitaminů jejich obecnému názvu ve výživových údajích, jakož i spojit v seznamu složek jejich obecný název a formu, jak je definována v nařízení č. 1925/2006.

56. Chorvatská vláda a Komise nicméně tvrdí, že vzhledem k tomu, že seznam složek a výživové údaje plní odlišné, ale doplňující se funkce, nařízení č. 1169/2011 by fungovalo jednotněji a přesněji, kdyby bylo vykládáno tak, že seznam složek vyžaduje konkrétnější informace a výživové údaje obecnější informace. Pokud jde o potraviny s přidanými vitaminy, lze však takové chápání připustit pouze v případě, že by bylo alespoň částečně podepřeno doslovným výkladem nařízení č. 1169/2011 nebo č. 1925/2006, což, jak jsem uvedla, není. V tomto ohledu připomínám, že kontextuální výklad normy musí být použit, pokud je její znění nejednoznačné nebo pokud by vedlo k nesmyslným výsledkům²³, ale nemůže změnit znění této normy natolik, že by to ohrozilo právní jistotu a předvídatelnost²⁴.

57. Kromě toho bych chtěla Soudní dvůr upozornit na část C přílohy VII nařízení č. 1169/2011, týkající se potravinářských přídatných látek a potravinářských enzymů, které představují další druh složky ve smyslu čl. 2 odst. 2 písm. f) uvedeného nařízení. Podle uvedené části přílohy VII nařízení musí být některé potravinářské přídatné látky a potravinářské enzymy patřící do jedné ze skupin uvedených v této části označeny názvem této skupiny a jejich specifickým názvem nebo případně E číslem. Z toho vyplývá, že na rozdíl od potravinářských přídatných látek a potravinářských enzymů unijní normotvůrce nekoncepoval obecnou formu vitaminů jako skupinu složek a formy vitaminů jako jejich specifický název, jak to uplatňovali vedlejší účastníci řízení ve svých vyjádřeních. Je třeba nutně pochopit, že pokud by tomu tak bylo, bylo by do uvedeného nařízení ve vztahu k vitaminům vloženo ustanovení obdobné části C přílohy VII nařízení č. 1169/2011.

b) Nařízení č. 1169/2011 v rámci unijního potravinářského práva

58. Projednávaná věc, která se týká potravin s přidanými vitaminy, vyžaduje, aby nařízení č. 1169/2011 bylo uvedeno do souvislosti s nařízením č. 1925/2006, které, jak již bylo uvedeno, obsahuje seznam názvů vitaminů, které mohou být přidávány do potravin, jakož i jejich formy.

59. Již jsem uvedla, že doslovný výklad nařízení č. 1925/2006 neumožňuje dospět k závěru, že v případě přidání vitaminů do potravin musí být u takových vitaminů uveden obecný název i forma. Nyní bych ráda uvedla, že seznam forem vitaminů uvedený v příloze II nařízení

²¹ – Článek 30 odst. 1 nařízení č. 1169/2011.

²² – Článek 30 odst. 2 nařízení č. 1169/2011.

²³ – Viz stanovisko generálního advokáta M. Bobka ve věci European Federation for Cosmetic Ingredients (C-592/14, EU:C:2016:179, bod 37 a citovaná judikatura).

²⁴ – Viz body 9 a 11 odůvodnění nařízení č. 1169/2011, které výslovně odkazují na právní jistotu spotřebitelů a dalších zúčastněných subjektů.

č. 1925/2006 je v tomto aktu obsažen od jeho prvního znění, tak jak byl přijat v roce 2006. Pokud by záměrem unijního normotvůrce bylo, aby u vitaminů přidávaných do potravin byla specifikována rovněž jejich forma, konkrétní požadavek nebo ustanovení v tomto ohledu by byly v zájmu normativní soudržnosti uvedeny v nařízení č. 1169/2011 při jeho přijetí v roce 2011.

60. Kromě toho je třeba zdůraznit, že při přijímání nařízení č. 1169/2011 unijní normotvůrce upřesnil informace, které mají být poskytnuty v rámci výživového označování výrobků, do nichž byly přidány vitaminy a minerální látky. Učinil tak článkem 50 uvedeného nařízení, který změnil čl. 7 odst. 3 nařízení č. 1925/2006, aby stanovil, že výživové údaje těchto výrobků musí uvádět informace stanovené v čl. 30 odst. 1 nařízení č. 1169/2011. Je tedy opět důvodné mít za to, že pokud by záměrem unijního normotvůrce bylo požadovat, aby vitaminy přidávané do potravin byly uvedeny v seznamu složek nejen s uvedením svého obecného názvu, ale i své formy, mohla by být změna nařízení č. 1925/2006 provedena nařízením č. 1169/2011, jak tomu bylo v případě informací, které mají být poskytovány ve výživových údajích.

61. Za těchto podmínek mám za to, že pokud nařízení č. 1169/2011 dáme do souvislosti s nařízením č. 1925/2006, nelze jej chápat tak, že vyžaduje, aby vitaminy přidávané do potravin byly v seznamu složek uvedeny pod názvem své formy.

62. Pro úplnost bych chtěla odpovědět na podrobný argument předložený chorvatskou vládou a Komisí v jejich vyjádřeních k výkladu čl. 18 odst. 2 nařízení č. 1169/2011 ve vztahu ke směrnici 2002/46.

63. Oba vedlejší účastníci řízení totiž odkazují na přílohu II uvedené směrnice, která vyjmenovává vitaminy, které mohou být používány při výrobě doplňků stravy a které jakožto zdroj folátu nebo kyseliny listové obsahují „*glukosaminovou sůl kyseliny (6S)-5-methyltetrahydrolistové*“²⁵, jakož i „*kyselinu pteroylmonoglutamovou*“ a „*L-methylfolát vápenatý*“. Uvádějí, že podle prováděcího rozhodnutí 2014/154/EU²⁶ a prováděcího nařízení (EU) 2017/2470²⁷ musí být „*glukosaminová sůl kyseliny (6S)-5-methyltetrahydrolistové*“ u potravin, které ji obsahují, označena údajem o formě vitamínu. Pokud by tedy mělo být nařízení č. 1169/2011 vykládáno v tom smyslu, že nevyžaduje uvedení formy vitaminů, doplňky stravy obsahující „*kyselinu pteroylmonoglutamovou*“ a „*L-methylfolát vápenatý*“ by byly označeny obecnými výrazy „folát“ nebo „kyselina listová“. Naproti tomu „*glukosaminová sůl kyseliny (6S)-5-methyltetrahydrolistové*“ by byla označena jako forma, i když všechny tyto tři látky patří do stejné skupiny vitaminů.

64. Podle mého názoru je tento argument pro účely výkladu nařízení č. 1169/2011 v projednávané věci irrelevantní. V první řadě nemůže přijetí prováděcího rozhodnutí nebo prováděcího nařízení Komisí na základě zásady hierarchie právních norem podmiňovat kontextuální výklad nařízení č. 1169/2011 přijatého Parlamentem a Radou.

²⁵ – Nařízení Komise (EU) 2015/414 ze dne 12. března 2015, kterým se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/46/ES, pokud jde o glukosaminovou sůl kyseliny (6S)-5-methyltetrahydrolistové používanou při výrobě doplňků stravy (Úř. věst. 2015, L 68, s. 26).

²⁶ – Prováděcí rozhodnutí Komise ze dne 19. března 2014, kterým se povoluje uvedení na trh glukosaminové soli kyseliny (6S)-5-methyltetrahydrolistové jako nové složky potravin podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 258/97 (Úř. věst. 2014, L 85, s. 10).

²⁷ – Prováděcí nařízení Komise ze dne 20. prosince 2017, kterým se zřizuje seznam Unie pro nové potraviny v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2283 o nových potravinách (Úř. věst. 2017, L 351, s. 72).

65. Zadruhé se argument předložený vedlejšími účastníky netýká označování vitaminů přidanych do potravin na seznamu složek, jako je tomu v projednávané věci, které je třeba určit výkladem nařízení č. 1169/2011 ve spojení s nařízením č. 1925/2006. Týká se označení složek doplňků stravy, které musí být přezkoumány výkladem nařízení č. 1169/2011 ve spojení se směrnicí 2002/46.

66. V tomto ohledu je pravda, že nařízení č. 1169/2011 se podle svého čl. 1 odst. 3 a článku 6 použije na všechny potraviny určené pro konečného spotřebitele. Soudní dvůr si tedy musí být vědom toho, že výklad ustanovení nařízení č. 1169/2011, a zejména jeho čl. 18 odst. 2, může mít vliv na požadavky na seznam složek použitelné na všechny potraviny. Vzhledem k tomu, že nařízení č. 1169/2011 odkazuje na název složek některých potravin, nesmí být vykládáno izolovaně, ale ve spojení s jiným unijním právním aktem, který se může od jiných lišit zněním, působností a cíli. Za těchto podmínek může mít výklad čl. 18 odst. 2 nařízení č. 1169/2011 odlišné výsledky v závislosti na dotčené potravině, aniž by podle mého názoru ovlivňoval jednotné používání tohoto ustanovení v kontextu unijních právních předpisů týkajících se informací o potravinách.

67. I za předpokladu, že by v projednávané věci mohlo být uvedené prováděcí rozhodnutí nebo prováděcí nařízení uváděné vedlejšími účastníky zohledněno pro účely výkladu čl. 18 odst. 2 nařízení č. 1169/2011 ve spojení se směrnicí 2002/46, týkající se doplňků stravy²⁸, nemůže určit výklad téhož článku ve vztahu k nařízení č. 1925/2006 o potravinách s přidávanými vitaminy. V tomto stanovisku dále uvedu, že čl. 18 odst. 2 nařízení č. 1169/2011 musí být, pokud jde o obě skupiny potravin, z teleologických důvodů vykládán odlišně, s přihlédnutím zejména k informačním potřebám spotřebitelů v každém z těchto případů²⁹.

68. S ohledem na výše uvedené úvahy nevede systematický výklad nařízení č. 1169/2011 k přehodnocení doslovného výkladu uvedeného nařízení, jak bylo uvedeno v bodě 51 tohoto stanoviska. To ve skutečnosti podporuje názor, že jsou-li vitaminy přidány do potraviny, nevyžaduje se, aby v seznamu složek byl uveden obecný název dotčeného vitamínu i jeho forma.

3. Teleologický výklad

69. Podle judikatury Soudního dvora³⁰ je cílem nařízení č. 1169/2011, jak vyplývá z jeho čl. 1 odst. 1, zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitelů v souvislosti s informacemi o potravinách při současném zajištění plynulého fungování vnitřního trhu³¹. Toto nařízení přitom zohledňuje rozdíly ve vnímání spotřebitelů a jejich informačních potřeb. Z článku 3 odst. 1 nařízení č. 1169/2011, jakož i z bodů 3 a 4 odůvodnění téhož nařízení, v jejichž světle musí být toto ustanovení vykládáno, rovněž vyplývá, že poskytování informací spotřebitelům jim musí umožnit učinit informovaný výběr, zejména pokud jde o zdravotní hlediska.

70. Jak vysvětlím níže, v případě vitaminů přidanych do potravin mám pochybnosti o tom, zda uvedení formy vitamínu a jeho obecného názvu v seznamu složek může splňovat cíle nařízení č. 1169/2011. Tato nemožnost je podle mého názoru obzvláště zjevná při zohledňování vnímání spotřebitelů a jejich informačních potřeb, jak ho vyžaduje čl. 1 odst. 1 tohoto nařízení. Mám však za to, že nařízení č. 1169/2011 neobsahuje potřebné prvky, které by umožnily dospět ke

²⁸ – Viz v tomto ohledu čl. 6 odst. 3 písm. a) směrnice 2002/46.

²⁹ – Viz body 79 a 80 tohoto stanoviska.

³⁰ – Rozsudek ze dne 12. listopadu 2019, Organisation juive européenne v Vignoble Psagot (C-363/18, EU:C:2019:954, body 52 a 53).

³¹ – Viz rovněž čl. 1 odst. 1 nařízení č. 1925/2006.

konečnému závěru ohledně otázky, zda by uvedení formy vitaminů v seznamu složek bylo pro informovaný výběr spotřebitelů v souladu s cíli sledovanými uvedeným nařízením přínosné, či nikoli. Podle mého názoru tedy takové posouzení nemůže vycházet ze soudního výkladu, ale musí být provedeno legislativními prostředky.

a) Vnímání spotřebitelů

71. Za účelem vymezení rozsahu povinností týkajících se informací o potravinách vyplývajících z nařízení č. 1169/2011 je třeba odkázat na „průměrného, běžně informovaného a přiměřeně pozorného a obezřetného spotřebitele“³².

72. Jak jsem již uvedla v bodě 50 tohoto stanoviska, podle mého názoru není jisté, zda průměrný spotřebitel, tak jak je definován Soudním dvorem, může rozpoznat takové formy, jako jsou „retinol“, „retinyl-acetát“, „retinyl-palmitát“, „β-karoten“, „cholecalciferol“, „ergocalciferol“, „ergociferol“, uvedené samostatně nebo ve spojení s obecným názvem, jakožto způsob odkazu na vitaminy A a D. Naproti tomu pouhé uvedení vitamínu A a vitamínu D se jeví jako vhodnější k tomu, aby spotřebitelé mohli lépe porozumět tomu, že potravina obsahuje jako své složky tyto látky.

73. Je třeba uvést, že jelikož jedním z cílů nařízení č. 1169/2011 je poskytnout konečnému spotřebiteli základ k tomu, aby mohl učinit informovaný výběr, má uvedené nařízení zajistit, aby konečný spotřebitel snadno porozuměl informacím uvedeným na označení potravin. Například bod 37 odůvodnění nařízení č. 1169/2011 uvádí, že je vhodné použít při označování potravin pojem „sůl“ namísto odpovídajícího názvu živiny „sodík“. I když uvedený bod odůvodnění odkazuje na informace uvedené ve výživových údajích, totožná úvaha se musí použít rovněž na označení látek na povinném seznamu složek. Pouze obecné názvy vitaminů, a nikoliv jejich názvy s formami uvedenými v příloze II nařízení č. 1925/2006, se opět jeví jako vhodnější k dosažení tohoto cíle.

74. Tak je tomu i v případě přezkumu označování vitamínu v seznamu složek jeho obecným názvem i zdrojovou formou. Vzhledem k úzkému vztahu mezi seznamem složek a výživovými údaji danému nařízením č. 1169/2011 může mít odlišné označování vitaminů v každém z těchto povinných údajů za účinek, že informace poskytované spotřebitelům v názvu potravinového výrobku budou méně jasné. Je třeba rovněž upozornit, že jak vyplývá z bodu 26 odůvodnění nařízení č. 1169/2011, důležitým prvkem pro maximalizaci pravděpodobnosti toho, že informace na etiketě budou mít vliv na spotřebitele, je snadná čitelnost textu a že nečitelná informace o produktu je jednou z hlavních příčin nespokojenosti spotřebitelů s etiketami na potravinách. Množství informací uvedených na etiketě potravin se tedy nesmí nadměrně zvyšovat, jelikož by to mohlo vést k menší jasnosti a k ohrožení cílů, kterých se nařízení č. 1169/2011 snaží dosáhnout, zejména pokud jde o vnímání spotřebitelů.

b) Informační potřeby

75. Rovněž si kladu otázku, zda pokud jde o potraviny s přidanými vitaminy, je uvedení forem vitaminů v seznamu složek odůvodněno informačními potřebami spotřebitelů. Uznávám však, že při absenci přesvědčivějších vodítek vyplývajících z nařízení č. 1169/2011 zůstává moje pochybnost subjektivní.

³² – Viz rozsudky ze dne 16. července 1998, Gut Springenheide a Tusky (C-210/96, EU:C:1998:369, bod 31), jakož i ze dne 10. září 2009, Severi (C-446/07, EU:C:2009:530, bod 61).

76. V tomto ohledu bych ráda zdůraznila, že čl. 4 odst. 2 nařízení č. 1169/2011, který musí být vykládán ve světle bodu 28 odůvodnění tohoto nařízení, stanoví, že při posuzování potřeby povinných informací o potravinách se přihlíží ke všeobecně rozšířené potřebě většiny spotřebitelů týkající se určitých informací, jimž přiřkládají značný význam, nebo k jakémukoli obecně uznávanému přínosu pro ně.

77. Pokud jde o potraviny s přidanými vitaminy, zaprvé se mi nezdá, že by uvedení forem vitaminů v seznamu složek odpovídalo potřebě značného významu, jelikož, jak již bylo uvedeno, formy vyplývající z přílohy II nařízení č. 1169/2011 nemusí být pro většinu spotřebitelů snadno srozumitelné.

78. Zadruhé nelze mít za to, že povinné uvedení formy v seznamu složek potravin má pro spotřebitele uznávaný přínos. V tomto ohledu připouštím, že jak uvádějí vedlejší účastníci, vitaminy mohou v závislosti na formě svého zdroje plnit odlišné funkce. Výrobky dotčené v projednávané věci jsou přitom běžnými potravinami, k nimž je přidáno omezené množství vitaminů za účelem obohacení nebo posílení jejich výživových vlastností. Účinek těchto vitaminů je tedy bez ohledu na jejich formu nízký. Z tohoto důvodu jsou tyto výrobky například prodávány v běžných obchodech, bez povinného příbalového letáku a nevztahují se na ně zvláštní limity požití.

79. V tomto ohledu by mohlo být pro srovnání užitečné odkázat na doplňky stravy, u nichž podle mého názoru informační potřeby spotřebitelů odůvodňují odlišný výklad působnosti čl. 18 odst. 2 nařízení č. 1169/2011 ve spojení se směrnicí 2002/46. Z článku 2 písm. a) uvedené směrnice totiž vyplývá, že doplňky stravy jsou koncentrovanými zdroji živin nebo jiných látek, včetně vitaminů, s výživovým nebo fyziologickým účinkem, uváděné na trh ve formě dávek, jako jsou pilulky, tablety, tobolky nebo kapaliny v odměrných dávkách. Jejich účelem je doplňovat běžnou stravu a zejména napravit výživové nedostatky, udržovat dostatečný příjem některých živin nebo podporovat specifické fyziologické funkce.

80. I když tedy informační potřeby spotřebitelů mohou odůvodnit uvedení forem vitaminů v seznamu složek doplňků stravy, tak vzhledem k různým funkcím, které plní každý z těchto zdrojů, a konkrétním výživovým nebo fyziologickým účinkům vyhledávaným spotřebiteli, tyto potřeby neodůvodňují uvedení forem vitaminů v seznamu složek potravin, do nichž jsou tyto přidány, z důvodu jejich omezeného účinku při konzumaci.

81. Konečně bych krátce uvedla, že vzhledem k tomu, že uvedení formy vitaminu v seznamu složek potravin s přidanými vitaminy není z hlediska informačních potřeb odůvodněno, nelze přijmout argument předložený Komisí, podle kterého je označení těchto výrobků bez takového uvedení pro spotřebitele zavádějící ve smyslu čl. 7 odst. 1 nařízení č. 1169/2011.

c) Posouzení unijního normotvůrce

82. Bod 19 odůvodnění nařízení č. 1169/2011 uvádí, že jakékoliv nové požadavky na povinné informace o potravinách by měly být stanoveny pouze v případě potřeby a v souladu se zásadami subsidiarity, proporcionality a udržitelnosti. Kromě toho, jak již bylo uvedeno, čl. 4 odst. 2 nařízení č. 1169/2011 v podstatě stanoví, že jakékoliv posuzování potřeby povinných informací o potravinách by mělo přihlížet ke všeobecně rozšířené potřebě určitých informací ze strany většiny spotřebitelů.

83. Z toho vyplývá, že i za předpokladu, že by spojení obecného názvu vitaminů a jejich forem mohlo mít pozitivní vliv na podporu informovaného výběru, takové posouzení musí být podle nařízení č. 1169/2011 provedeno na základě vnímání spotřebitelů a jejich informačních potřeb, a zejména zásady proporcionality³³. Vzhledem k tomu, že pro něj neexistuje pevnější podpora založená na doslovném a kontextuálním výkladu, nelze toto posouzení vyvodit z čistě teleologické argumentace, jak v podstatě tvrdí vedlejší účastníci tohoto řízení, a musí být spíše provedeno unijním normotvůrcem.

84. Kromě toho je třeba uvést, že i když prvotním zřetelem při požadování povinných informací o potravinách je umožnit spotřebiteli informovaný výběr a vhodné použití potravin, čl. 3 odst. 2 nařízení č. 1169/2011, nadepsaný „Obecné cíle“, rovněž stanoví, že cílem právních předpisů o poskytování informací o potravinách je dosáhnout volného pohybu legálně vyráběných a na trh uváděných potravin v Unii, s přihlédnutím k potřebě ochrany legitimních zájmů výrobců. Článek 3 odst. 4 téhož nařízení doplňuje, že během přípravy, hodnocení a revize právních předpisů o uvádění informací o potravinách jsou vedeny veřejné a transparentní konzultace s veřejností.

85. Cíl spočívající v zajištění vysoké úrovně informovanosti spotřebitelů tak musí být podle cílů nařízení č. 1169/2011 vyvážen s potřebou přihlédnout k zúčastněným subjektům při stanovení nových požadavků na označování potravin. To omezuje výklad nařízení č. 1169/2011 pro účely poskytování informací o potravinách a podle mého názoru vyžaduje zásah unijního normotvůrce.

4. Závěrečná poznámka

86. Z výše uvedených úvah vyplývá, že žádný z prostředků výkladu unijního práva neumožňuje mít za to, že nařízení č. 1169/2011 ve spojení s nařízením č. 1925/2006 ukládá, aby byl přidán vitamin v seznamu složek potravin uveden rovněž pod názvem své formy. Pokud by povinnost uvádět formu vitaminu v seznamu složek byla považována za vhodnou pro podporu informovanějšího výběru spotřebitele, měla by být použitelná právní úprava odpovídajícím způsobem změněna.

V. Závěry

87. Na základě výše uvedené analýzy navrhuji Soudnímu dvoru, aby na otázku položenou Kúria (Nejvyšší soud, Maďarsko) odpověděl následovně:

„Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 ze dne 25. října 2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a o zrušení směrnice Komise 87/250/EHS, směrnice Rady 90/496/EHS, směrnice Komise 1999/10/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES, směrnic Komise 2002/67/ES a 2008/5/ES a nařízení Komise (ES) č. 608/2004, a zejména jeho čl. 18 odst. 2, musí být vykládáno v tom smyslu, že pokud jsou vitaminy přidány do potravin, seznam složek nemusí kromě obecného názvu vitaminů obsahovat údaj o formě vitaminu uvedený v příloze II nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1925/2006 ze dne 20. prosince 2006 o přidávání vitaminů a minerálních látek a některých dalších látek do potravin“.

³³ – Viz například nedávný návrh Komise na změnu unijních pravidel v oblasti informací poskytovaných spotřebitelům, jehož cílem je zajistit lepší označování potravin s cílem pomoci spotřebitelům, aby se rozhodovali pro zdravější a udržitelnější potraviny: https://ec.europa.eu/food/safety/labelling-and-nutrition/food-information-consumers-legislation_en.